

mers, 1929). Daar het mogelijk is dat in Nederland en speciaal in Zuid-Limburg behalve *Niphargus aquilex aquilex* andere vormen van dit geslacht optreden (in België komen 4 soorten en enkele ondersoorten van *Niphargus* voor) zou de schrijver het zeer op prijs stellen Nederlands materiaal van *Niphargus* te ontvangen, om zo te trachten het aantal soorten van dit geslacht dat ons land bewoont vast te stellen. Daarom wordt er hier een beroep gedaan op al degenen die, hetzij toevallig, hetzij met vooropgezette bedoeling, in pompwater, welwater, oude putten, gangen enz., deze witte Amphipoden vinden, de dieren op te sturen aan het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden.

V e r m e l d e l i t e r a t u u r .

- Bate, C. S. & J. O. Westwood, 1863. A History of the British sessile-eyed Crustacea, vol. 1, pp. 1—507, figs. (vol. 2, pp. i—lvi, 1—536, figs. verscheen in 1868).
- Bernardus, Br., 1927. *Niphargus*. Natuurhist. Maandblad, Limburg, vol. 16, p. 2.
- Bouchoms, P. H., 1925. *Niphargiden*. Natuurhist. Maandblad, Limburg, vol. 14, p. 54.
- , 1929. *Niphargiden*. Natuurhist. Maandblad, Limburg, vol. 18, p. 105.
- Burgersdijk, L. A. J., 1852. Specimen Academicum inaugurale continens Annotationes de quibusdam Crustaceis indigenis, pp. 1—56.
- , 1853. Land- en zoetwater-Schaaldieren. In: J. A. Herklots, Bouwstoffen voor eene Fauna van Nederland, vol. 1, pp. 164—168.
- Cremers, J., 1925. *Niphargiden*. Natuurhist. Maandblad, Limburg, vol. 14, p. 25.
- , 1929. *Niphargiden*. Natuurhist. Maandblad, Limburg, vol. 18, p. 84.
- Hoek, P. P. C., 1889. Crustacea Neerlandica. Nieuwe Lijst van tot de Fauna van Nederland behorende Schaaldieren, met Bijvoeging van enkele in de Noordzee verder van de Kust waargenomen Soorten. II. Tijdschr. Nederl. Dierk. Ver., ser. 2, vol. 2, pp. 170—234, pls. 7—10.
- Holthuis, L. B., 1950. Decapoda (K IX) A. Natantia, Macrura Reptantia, Anomura en Stomatopoda (K X). In: H. Boschma, Fauna van Nederland, vol. 15, pp. 1—166, figs. 1—54.
- Iongh, W. H. D. de, 1918. Het Voorkomen van Lood-, Zink- en IJzererts in Zuid-Limburg. Tijdschrift Kon. Nederl. Aardrijksk. Gen., ser. 2, vol. 35, pp. 791—809, fig. 2, kaart 12.
- Maitland, R. T., 1874. Naamlijst van Nederlandsche Schaaldieren. Tijdschr. Nederl. Dierk. Ver., vol. 1, pp. 228—269.
- , 1897. Prodrome de la faune des Pays-Bas et de la Belgique flamande ou énumération systématique de tous les animaux y observés depuis 1679—1897 excepté les Araignées et les Insectes, pp. i—x, 1—62.
- Redeke, H. C., 1948. Hydrobiologie van Nederland. De zoete Wateren, pp. 1—580, figs. 1—461, 2 pls.
- Ritzema Bos, J., 1874. Bijdrage tot de kennis van de Crustacea Hedriophthalmata van Nederland en zijne kusten, pp. 1—100, pls. 1, 2.
- Romijn, G., 1925. *Niphargiden*. Natuurhist. Maandblad, Limburg, vol. 14, p. 24.
- Schellenberg, A., 1934. Amphipoden aus Quellen, Seen und Höhlen. Zool. Anz., vol. 106, pp. 200—209, figs. 1—4.
- , 1942. Flohkrebse oder Amphipoda. Krebstiere oder Crustacea IV. In: F. Dahl, Die Tierwelt Deutschlands und der angrenzenden Meeresteile nach ihren Merkmalen und nach ihrer Lebensweise, vol. 40, pp. i—iv, 1—252, figs. 1—204.
- Sterk, W. J., 1950. *Athyaeopora desmaresti*. Natuurhist. Maandblad, Limburg, vol. 39, p. 14.
- Waage, G. H., 1938. De Dierenwereld op den Sint Pietersberg. In: D. C. van Schaik, De Sint Pietersberg, pp. 153—186, figs.

Mededelingen van de Commissie inzake Wetenschappelijk Onderzoek van de Sint Pietersberg. No. 11.

ON TWO INTERESTING ORIBATEI (ACARI) FROM THE SINT PIETERSBERG (SOUTHERN LIMBURG, NETHERLANDS)

by

L. VAN DER HAMMEN

(Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Leiden)

In a preliminary paper on the Oribatei of the Sint Pietersberg (Van der Hammen, 1949), mention was made of some interesting species that were not yet examined in detail. The investigation of the mites from the Sint Pietersberg takes place together with the investigation of material from other parts of the Netherlands.

As I am ready now with the study of the material of some families, notes on two interesting species can be published.

The first species is a *Brachychthonius* that appears to be new. I have dedicated it to Ir. H. W. Mooser, director of the E.N.C.I., Maastricht, who in such a liberal way supported the biological research of the Sint Pietersberg.

The second species is *Nothrus biciliatus* C. L. Koch, of which only few records are known in literature. It appeared necessary to give a supplementary description of this species.

Material of other families of Oribatei is still to be studied, and the interesting species among them will be dealt with in a following note.

***Brachychthonius mooseri* nov. spec. (fig. 1)**

Sint Pietersberg, bush of *Prunus spinosa* on "De Wijngaard", 6.V.1949, sample A 101. — 1 ad. (female, containing two eggs).

Measurements: 0.250×0.175 mm.

Colour a pale yellow that in alcohol soon disappears. Included in Faure's fluid the specimen has become completely colourless and transparent.

By the general shape (fig. 1 a) the present species differs from most species of the genus; it resembles *Brachychthonius latior* Berlese, 1910 and *B. laetepictus* Berlese, 1910a.

The first of these species is distinctly different from ours by the sculptured propodosoma that resembles that of the genus *Brachychochthonius* Jacot.

From *Brachychthonius laetepictus* our species differs in the following points.

The measurements are a little larger, especially the width (according to Willmann (1930), the measurements of *B. laetepictus* are $0.220-0.240 \times 0.130-0.155$ mm).

Colour much clearer than in *B. laetepictus*. Bristles shorter and not flattened.

Rostrum trapezoid. Pseudostigmatic organ (fig. 1 b) rather short, broader than in *B. laetepictus* and not very regularly acuminate; it is very refractive and for that reason it is difficult to see if there are any hairs on it. In any case it is rough and the hairs, if present, can only be very small, this in contradistinction to *B. laetepictus* where the pseudostigmatic organ has distinct and rather long hairs.

Our specimen was collected in the litter of a

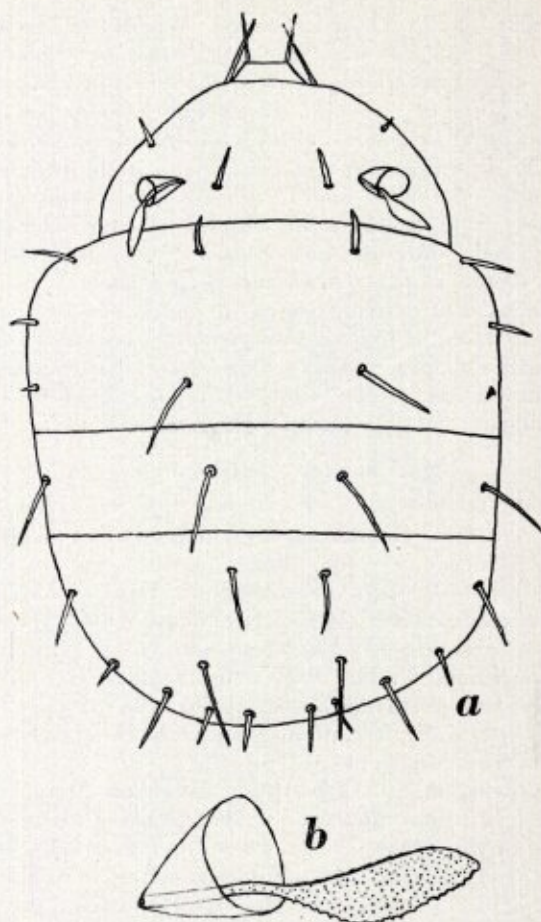

Fig. 1. *BRACHYCHTHONIUS MOOSERI* nov. spec.
a, dorsal view; b, pseudostigmatic organ.

a, $\times 350$; b, $\times 1300$.

bush of *Prunus spinosa*. I may have collected another specimen in the litter of a *Prunus spinosa* bush near the forest of "Slavante" on the Sint Pietersberg; this specimen, however, became lost before being identified.

***Nothrus biciliatus* C. L. Koch, 1844 (fig. 2)**

Sint Pietersberg, bush of *Prunus spinosa* near "Franse Batterij", 22.IX.1949, sample A 114. — 2 ad.

This species is new to our fauna. There are only few records of it in literature. Oudemans (1904) was the first to prove that it differs from *Nothrus silvestris* Nic. His single slide of this species with two specimens from

San Remp later was studied by Willmann. Willmann apparently did not know Oudemans' earlier publication concerning the species, for in 1930 he published a note on the species, based on the specimens from the Oudemans collection, in which some supplementary details to Koch's description were given. In this note *Nothrus borussicus* Sellnick (1928) was mentioned as a synonym. Later the figures together with an unpublished one of the pseudostigmatic organ were published in "Die Tierwelt Deutschlands"

(Willmann, 1931). These figures, however, are a little misleading. Oudemans described the pseudostigmatic organ as "lisse", Willmann as rough. The figure by the latter shows a pseudostigmatic organ rather large at the base, ending in a sharp point and beset with rather large hairs. In Oudemans' figure the organ is equally thin and without hairs. As the specimens in the Oudemans collection are damaged, I cannot say which of these descriptions is correct.

In my own specimens the pseudostigmatic

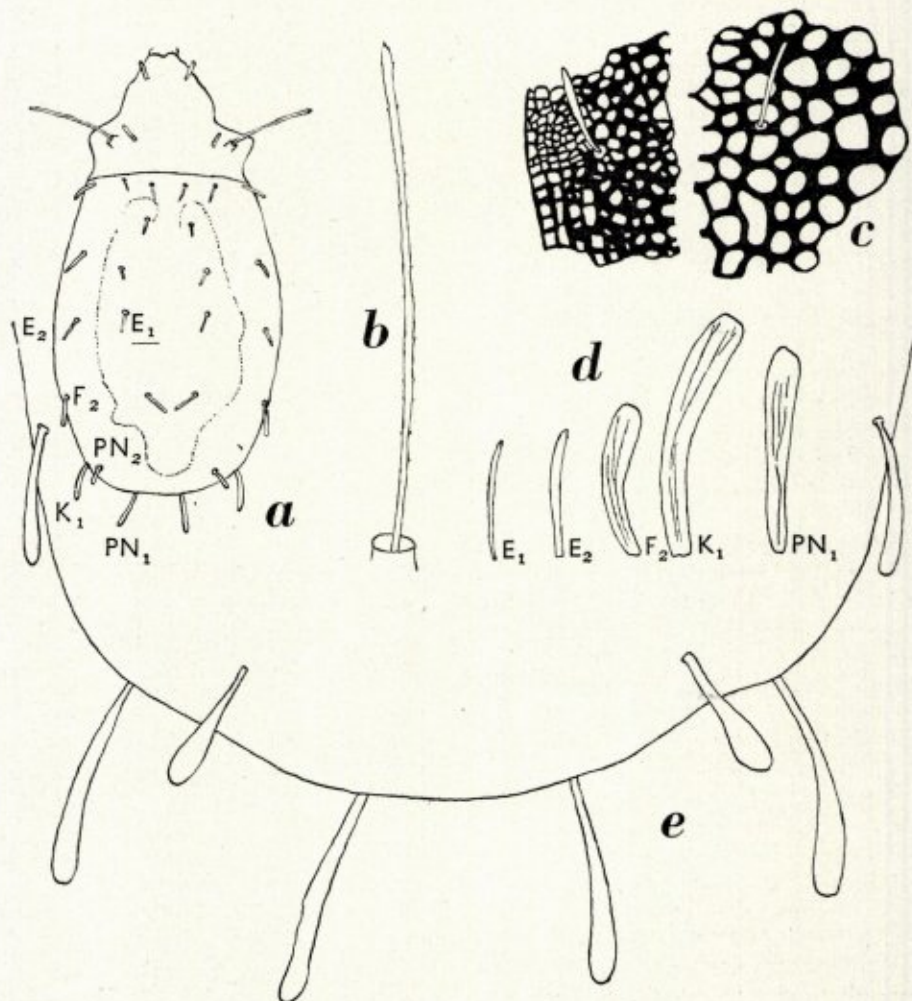

Fig. 2. NOTHRUS BICILIATUS C. L. Koch.

a, dorsal view; b, pseudostigmatic organ; c, structure of notogaster; d, hairs E₁, E₂, F₂, K₁ and PN₁; e, posterior border of the hysterosoma; a, $\times 60$; b-e, $\times 250$.

organ is beset with very small hairs, which have the shape of small teeth. Although never mentioned, these small hairs are present too in *Nothrus silvestris*, where they are, however, much smaller. The hairs on the posterior border of the hysterosoma are larger than figured by Willmann.

Supplementary details. Measurements 1.050×0.500 mm and 1.035×0.535 mm. Length of the damaged specimens in the Oudemans collection 0.865—1.015 mm.

Propodosoma and notogaster with distinct reticulate structure. This structure is much finer at the border of the hysterosoma, which part is distinctly separated from the centre of the notogaster (fig. 2 c).

Pseudostigmatic organ (fig. 2 b) rather short, 0.235 mm long, with a few very small hairs. Rostral hairs simple and thin, as mentioned already by Willmann, and not clavate as figured by Oudemans. The greater part of the hairs on the hysterosoma is only a little thickened (figs. 2 a, d). The hairs near the posterior border (F_2 , K_1 , PN_1 , PN_2 in the notation by Grandjean, 1934) (fig. 2 e) are more thickened, especially towards the end; K_1 and PN_1 are, moreover, longer (1/10 of the total length, just as in the specimens from the Oudemans collection).

Willmann (1935) has compared *Nothrus biciliatus* with *Nothrus borussicus* and concludes that these are two different species. The length of the bristles at the posterior border of the hysterosoma in *N. borussicus* is 1/5—1/7 of the total length.

Our specimens were collected in the litter of a bush of *Prunus spinosa*.

Literature

- Berlese, A., 1910. Acari nuovi. Manipulus V, VI. Redia, vol. 6, pp. 199—230, pls. 18—21.
- , 1910a. Brevi diagnosi di generi e specie nuovi di Acari. Redia, vol. 6, pp. 346—388.
- Grandjean, F., 1934. La notation des poils gastronomiques et des poils dorsaux du propodosoma chez les Oribates (Acariens). Bull. Soc. zool. Fr., vol. 59 (1), pp. 12—45, figs. 1—10.
- Hammen, L. van der, 1949. Voorlopige Mededeling over de Oribatei van de Sint Pietersberg. Mededelingen van de Commissie inzake Wetenschappelijk Onderzoek van de Sint Pietersberg. No. 2. Natuurhistorisch Maandblad, vol. 38(12), pp. 119—120.
- Oudemans, A. C., 1904. Notes sur les Acariens. Xe Série. Parasitidae (vel Gamasidae), Thrombidiidae et Oribatidae d'Italie. Mém. Soc. zool. Fr., vol. 16, pp. 5—32, pls. 1—3.
- Sellnick, M., 1928. Formenkreis: Hornmilben, Oribatei. in: P. Brohmer, Die Tierwelt Mitteleuropas, vol. 3.
- Willmann, C., 1930. Neue und bemerkenswerte Oribatiden aus der Sammlung Oudemans. Abh. naturw. Ver. Bremen, vol. 28(1), pp. 1—12, figs. 1—16.
- , 1931. Moosmilben oder Oribatiden (Cryptostigmata). in: Die Tierwelt Deutschlands, vol. 22, pp. 79—200, figs. 1—364.
- , 1935. Die Milbenfauna, in: Ine Jans. Faunistisch-ökologische Studien im Anningergebiet mit besonderer Berücksichtigung der xerothermen Formen. Zool. Jahrb. (Syst.), vol. 66(5), pp. 331—344, figs. 1—12.

BOEKAAANKONDIGING.

Bomenspiegel voor de wandelaar,
door W. L. Leclercq, 3de druk,
Uitg. P. N. van Kampen, Amsterdam.

„Een boek van een leek voor leeken”, zo heeft wijlen Dr Jac. P. Thijssse deze uitgave genoemd in zijn voorwoord, dat hij ter geleiding van de eerste druk, ongeveer 7 jaar geleden, schreef.

Uit het verschijnen van de derde druk blijkt, dat dit boek in brede kring belangstelling heeft weten te trekken, hetgeen in de eerste plaats zeker te danken zal zijn aan de voortreffelijke wijze waarop de auteur de stof aan zijn lezers voorlegt.

Het eerste deel is gewijd aan bos en bosbouw, het meest geslaagde tweede deel behandelt de naald- en loofbomen, die men in ons land kan aantreffen.

Alles is verlucht met duidelijke tekeningen en fraai fotomateriaal dat een honderd opnamen van meer of minder bekende plekken in ons land weergeeft. Ieder die de twee recente boeken over Limburg van deze auteur kent, zal met belangstelling de Bomenspiegel ter hand nemen.